

Fata Academica 1949

En juist nu het ons mogelijk bleek tegenover de critiek het zelfgetuigenis der Heilige Schrift te handhaven, en de openbaringslijn van het O.T. zich bewees te loopen van Mozes tot Christus, juist daarom zal in de thans volgende vermelding der fata academica de nadruk uitteraard vallen op het gebeuren, dat in dit rectoraatsjaar ook chronologisch het eerste was: de bezetting van den open kathedraal voor het Nieuwe Testament. Nadat de Heere Prof. Dr S. Greijdanus had opgenomen in zijn vreugde, gaf Hij ons de genade dat Prof. Dr H. J. Jager den vacanten leerstoel mocht bezetten naan met het uitspreken van een oratie over „Het gesprek tusschen Jezus, den Christus, en Nicodemus, den Rabbi“, op 8 Februari j.l. Sinds dien datum werden ook de vakken van het N.T. weer regelmatig gedoceerd, en dus had alle arbeid aan deze Hoogeschool ononderbroken voortgang.

In het College van Curatoren kwam wijziging, doordat de ressorten van Groningen en Overijssel-Gelderland in overeenstemming met het besluit van de synode van Amersfoort slechts één curator meer deputeerden. Dientengevolge werd de kring kleiner: Dr J. Schelhaas en Dr J. de Waard keerden niet terug. Ook zullen we binnenkort een anderen curator voor Zeeland-Noord-Brabant-Limburg zien optreden, daar de secretaris van het college, Dr H. Veltman, juist in deze laatste weken vertrok van 's-Hertogenbosch naar Zeist.

Het Bestuur van de Stichting voor de financieele verzorging van de opleiding tot den dienst des Woords onderging geen verandering; dit college zette met bestendige trouw en grooten ijver zijn werkzaamheden voort.

Sinds de vorige rectoraatsoverdracht kwam van 2 studenten bericht binnen, dat ze de studie niet voortzetten. Voor de eerste maal werden ingeschreven of wederom ingeschreven 19 studenten; voorts 6, die zich wenschen voor te bereiden voor het doctoraal examen of promotie. Het totaal bedraagt thans voor de candidaatsstudie 99, voor de doctorale studie 44, samen dus 143.

Over geen der studenten behoefde tucht te worden geëffend; wel bleek de noodzakelijkheid in enkele gevallen, om aan het opzicht iets meer speciaal aandacht te wijden; het resultaat stemde tot groote dankbaarheid. 5 studenten werden na afgelegd propaedeutisch examen toegelaten tot de theologische studien, 11 slaagden voor het candidaatsexamen. Een der studenten legde met behoorlijk gevolg het aanvullend examen af, terwijl ook, op verzoek van een classicaal ressort, een broeder, die in het buitenland had gestudeerd werd onderzocht volgens de bepalingen voor het colloquium doctum, eveneens met gunstigen uitslag.

Wat de examina betreft, mag eenzijdig met vreugde worden geconstateerd, dat we geleidelijk de gevolgen van den oorlog overwinnen, omdat degenen, die zich thans aan een onderzoek onderwerpen, voor het meerendeel niet in die mate door vijandelijk ingrijpen werden verhinderd tot het volgen der colleges als dat de laatste jaren telkens het geval bleek te zijn. Aan den anderen kant bleek vrij veelvuldig de kennis van Grieks en vooral van Hebreeuwsch dermate gering te zijn, dat de basis voor zelfstandig exegetisch werk in de pastorie feitelijk ontbreekt. Om althans eenige verbetering daarin te brengen, werd dit jaar bij wijze van proef een cursus Hebraeus onder leiding van den heer Delhaas te Zwolle georganiseerd, waarvan de resultaten alleszins bevredigend zijn te achten. Voorts is op verzoek van den betrokken hoogleraar op de series thans voor het Oude Testament een tweetal extra uren geprojecteerd gedurende drie jaren; op dit als „seminarie“ aangeduide college is hij voornemens vooral aandacht te geven aan de grammaticaal-literaire zijde, om aldus via deze meer cursorische exegetische colleges, en zoo de hanteering van het wetenschappelijk apparaat den studenten gemakkelijker en, naar hij hoopt, onontbeerlijker te maken. Curatoren gaven het college van hoogleraren opdracht na te gaan, of, en zoo ja, in hoeverre herziening van het gansche program van opleiding noodzakelijk mocht zijn. Waarschijnlijk zal bij een volgende rectoraats-overdracht van een eventueel resultaat mededeeling kunnen worden gedaan.

De regeling van het aanvullend examen had een en andermaal de aandacht; het overlég dienaangaande is thans vrijwel beëindigd.

Een bijzondere weldaad is het, in dit verband, evenals mijn voorgangers te mogen gewagen van den groei der bibliotheek. Het initiatief van het bekende damescomité blijkt steeds meer mogelijkheden te scheppen voor de wetenschappelijke toerusting. Ook het werk van den bibliothecaris, Prof. Deddens, alsmede dat van den conservator, den heer Roukema, verdient allen lof. Terwijl de pedel zich in al zijn werk onderscheiden blijft door ijver en accuratesse; hij bewees zich in velerlei opzicht dit jaar de rechterhand van den rector.

Verheugend was ook dit jaar de warme liefde van onze kerken en haar leden, met name ook zooals deze zich weer op den „schooldag“ openbaarde. Niet het massale van het getal der bezoekers zonder meer is het, wat ons elk jaar weer verblijdt; het is vooral de wetenschap, dat hierachter werkt de diepe overtuiging, dat dit niet een kwestie is van enkelen, doch

van allen, die in de vrijmaking een werk der genade van Christus blijven zien, en daarom ook ten aanzien van de „opleiding“ niet willen verslappen in gebed en waakzaamheid en offer.

Van de weldaden, die de Heere aan heel dezen schoolkring in den zooveen aangeduiden breedsten zin bewees in het afgelopen jaar, mag niet onvermeld blijven het dubbele jubileum, dat Hij Prof. Schilder met de zijnen deed vieren; het was immers 35 jaar geleden, dat hij met Mevrouw in het huwelijk trad, en daarna zich verbond aan zijn eerste gemeente. We dreigen soms te vergeten, dat onze nestor met eere predikant is geweest, en daarom deed Prof. Veenhof een verdienstelijk werk toen hij in de beide deelen „Om Woord en Kerk“ een deel van het werk van den predikant Schilder aan de vergetelheid ontrukte. Dat zijn werkkraacht vaak zijn collega's beschaamt zal ieder verstaan, die zich herinnert, dat in dit jaar niet slechts een tweede herziene druk van „Christus in zijn lijden“ en „Heidelbergsche Catechismus“, beide deel I, van de pers kwam, doch ook het vervolg van de catechismusverklaring snellen voortgang maakte, en dit naast den arbeid voor college en in de pers. Als legenden gewagen van „ruige kracht“, moet wel zooiets zijn bedoeld. Van harte hopen we, dat het hem ditmaal gegeven moge zijn zonder onderbreking het begonnen werk tot een einde te brengen.

Mij is het een vreugde om, op de valroep van mijn rectoraat, in deze kwaliteit me de toik te weten van heel den kring, die deze Hoogeschool draagt, wanneer ik Prof. Schilder geluk wensch met dit zijn jubileumjaar. De HEERE heeft genade en eere gegeven. En voorts is er de belofte: Hij zal het goede niet onthouden degenen, die in oprechtheid wandelen.

Een feit, dat tenslotte nog dient te worden gememoreerd, was de „hearing“ van Z.K.H. den Prins der Nederlanden op 28 October j.l., bij welke gelegenheid Prof. Schilder en de Rector onze hoogeschool vertegenwoordigden. Bij dit onderhoud liet Z.K.H. zich nauwkeurig inlichten omtrent opzet en omvang van dit instituut.

Thans, Prof. Jager, rector designate, is het me een lust uitvoering te geven aan het curatorenbesluit, waarbij U werd aangewezen als rector voor het komende jaar. Ik moge U dus bij dezen, onder overhandiging van den keten, verzoeken de rectorale waardigheid op U te nemen. Het zij U gegeven tijdens Uw rectoraat te aanschouwen de besteding van den zegen, waarvan ook ik, wat aangaat het 95e jaar dazer Hoogeschool, gewagen mocht; den zegen van Hem die is en die was en die komen zal. B. HOLWERDA.

Kerkbouw

De Deputaten voor de correspondentie met de Hooge Overheid verzoeken allen Kerken, die gaarne in aanmerking wenschen te komen voor een goedkeuring voor Kerkbouw in 1950, hiervan opgave te doen aan Deputaten voornoemd, p.a. Mr J. C. Hummelen, Martinikerkhof no. 9 te Groningen.

Dit geldt ook voor die Kerken, die hierover reeds met Deputaten hebben gecorrespondeerd.

Daar het Departement van Wederopbouw wensch te beschikken over alle plannen, welke t.a.v. den kerkbouw bij onze Kerken bestaan, is het gewenscht, dat de Kerken tevens de bestaande plannen uitvoerig mededeelen, met opgave van beraamde kosten en toezending der desbetreffende teekeningen, alsmede een uitzetting van de plaatselijke situatie, waaruit de urgentie van den voorgenomen kerkbouw kan blijken.

Een en ander wordt door Deputaten ingewacht uiterlijk 1 Januari 1950, opdat Deputaten zoo spoedig mogelijk aan het Departement een volledig overzicht van de bestaande behoefte en plannen tot kerkbouw kunnen opgeven.

Andere kerkelijke bladen worden verzocht deze mededeeling over te nemen.

„Zeg „HET“ met lepeltjes

In Amersfoort is „de zaalweek“ niet ongemerkt voorbijgegaan. U weet, dat is een evangelisatie-week. Of liever, een speciale-evangelisatie-praxis-week. Waarin dus de krachten geconcentreerd, het te spreken woord verscherpt, het „bevel“ van geloof en bekeering, waarvan volgens de Belijdenis het evangelie in zijn komen tot den mensch vergezeld wordt, scherper dan ooit wordt aangedrongen. Alzo is dan daar (dókt!) het Woord verspreid. Of liever: een gedeelte daarvan, b.v. het evangelie van Marcus. In dat heilig evangelie naar de beschrijving van Marcus was een drukwerkje ingesloten met dezen tekst:

Aan de lezers,

Gaarne willen wij, dat deze boekjes niet alleen ontvangen, maar ook gelezen worden, want als U dit Evangelie leest zal het U tot grote zegen kunnen zijn. Om het lezen echter te bevorderen hebben wij in een aantal van deze boekjes, dus niet in alle, de volgende regels tussen de tekst laten drukken:

Tegen inzending van dit boekje aan ons kantoor, krijgt men tot beloning een zilveren potlood of een zilveren theelepeltje.

Als deze woorden in dit boekje, dat ge nu leest, echter niet staan, moet men dit boekje dus niet naar ons zenden.

Het aandachtig lezen van dit boekje kan U dus in ieder opzicht ten goede komen.

We weten, dat er zullen zijn, die 'n opmerking over zulke evangelisatie-methoden eerder willen ter harte nemen van „In De Waagschaal“ dan van „De Reformatie“. Maar het zal ons niet verhinderen, te vragen wat de apostelen van dit „apostolaats“-bedrijf zouden gezegd hebben. We vragen alleen maar: welk „publiek“ zoekt men hier? De rebus-menschen, de kruiswoordraadsel-menschen, de tien-procent-korting-menschen, of liever van hen de kleine kindertjes. De keuze van het voor Christus te „joldiken“ publiek kan niet beschamender zijn.

En wat het meest beschaamt is: dat men in „HET Boek“ 'n verborgen mopje wringt: één editie met, één zonder het mopje. Een kans, een kans, in en bij het boek der „gewisse weldadigheden Davids“. Wat zou de eerste de beste familie van den eersten den besten notaris zeggen, die zóo met een testament van „vader“ opereerde? Om van het testament van de hoofdfiguur uit Lessings Nathan de Wijze maar te zwijgen.

K. S.

„Wierook voor den nieuwen afgod: Kalamazoo-Meppel

Rampen als van 1944 nemen immer grooter omvang aan. Een strijd wordt geopend onder partij-aspect; uitspraakjes worden in elkaar gezet met zooveel stemmen, al of niet van tot oordeelen bevoegden, vóór dan wel tegen. De uitspraakjes worden gedragen door een publiek, dat het probleem van de balans-van-machten nimmer verzuimt in stilte te stellen. Een wil, om ieder te laten bukken, van wien versterking van die balans geducht wordt, zet zich door, desnoods tot in de ergste vormen. Een scheuring komt; geen mensch van wie de „balans-van-krachten“ wilden beheerschen door die uitspraakjes bekomt zich nog om den inhoud ervan; men mag het voortaan ook wel anders zeggen, als men maar denkt aan die balans, en aan wie ze in evenwicht houden; en steeds verder groeit men uit elkaar. Wat van de ééne zijde komt, wordt tenslotte aanaard, ook al heeft men vroeger er nooit een woord van ingedacht; wat van de andere zijde komt, wordt meer en meer verworpen, zoodra er maar een mannetje is, die voor de verwerping een dragelijke formule bedenkt.

Daar heb je nu den synodocritischen de Velienga. Ook hij heeft gelezen van het nieuwe idool, dat dr S. J. Ridderbos heeft opgericht, herinnert zich, dat over „de algemeene genade“ „wat te doen geweest is“, ook in een paar uitspraakjes en zoo, zal waarschijnlijk, als dat zoo te pas komt, aan de samensprekingsmentaliteit goede diensten willen bewijzen, door op te merken, dat die uitspraakjes over de algemeene genade toch eigenlijk geen kwaad kunnen, omdat „geen mensch erdoor „getroffen“ is“, maar springt met dat al ineens, nadat hij maar één woordje van den jongen Ridderbos gelezen heeft, terug op een standpunt waar hij nooit van z'n leven gestaan heeft: nl. op dat van de Amerikaanse synode in Kalamazoo, die Rev. Hoeksma uitwierp met ondeugdelijke formules over de algemeene genade, op grond van rapporten, waarvan de onhoudbaarheid bewezen is, onder aanbod van verdergaand bewijs.

Hij schrijft nu pardoos: „dat Prof. Schilder in zijn gemeene-gratie-beschouwing te kort doet aan de genadige GEZINDHEID Gods jegens de ongelooften“.

Eén van beide: dr V. heeft iets van de historie der Amerikaanse kwestie gelezen en begrepen, of hij weet van die historie de fijne puntjes niet, terwijl hij er over schrijft. Hij maakt den indruk, er niet genoeg van gelezen te hebben. Vlak onder zijn neus is al jaren openlijk geschreven, dat de Amerikaanse synode van Kalamazoo onrecht handelde, en theologisch fout construeerde, toen zij van een gunstige GEZINDHEID van God jegens alle menschen sprak. Bijvoorbeeld jegens den antichrist! Prof. Greijdanus zei: neen, ik zei hetzelfde, Dr V. zweeg. Zijn synode zweeg ook. Ineens komt er een brochure, en pardoos, Kalamazoo wordt te Meppel geadopteerd. De scheur heeft een nieuwen grond. Samenspreken? Eigenlijk onzin.

Overigens: ik doe niet „te kort“ aan die gunstige, of genadige gezindheid van God aan ieder mensch. Je doet te kort alleen aan wat je overigens laat staan. Maar ik ontken die gunstige gezindheid jegens allen. Ik gebruik weer TWEE woorden, de nieuwe afgod vraagt er om EEN. Ik zeg al jaren lang: zijn eigen WERK heeft God in allen lief, ook in den antichrist, den duivel. Maar de mensch is meer dan een brok natuur; er is ook nog zoo iets als verlaten ambt en verbroken verbond. En den zondaar die zoo blijft, heeft God niet lief, noch is zijn GEZINDHEID jegens hem, die persoon is, ipso facto, gunstig of genadig.

Men ziet waar de strijd op uitloopt: de vergisningen van Kuyper worden gecanoniseerd, totdat men in het liberalendom vervalt. De onderscheidingen van natuur en persoon worden glad vergeten. Er is geen strijd meer, alleen maar los geharrewar. Maar de tendenz is duidelijk: nooit willen deze menschen weer bij ons.

K. S.

„I. J. R. en oecumenisch bedrijf

I.J.R. wil zeggen: Internationale Zendings-Raad (der kerken). Dr C. v. d. Waal merkt in Kerkblad (Friesland) op, dat deze I.J.R. in zijn titelatuur de associatie met den (meer en meer voor het communisme capitulereenden) Wereldraad van kerken noemt. Dr v. d. Waal vergeleek I.J.R. en Wereldraad met dief en diefjesmaat. Hij schrijft:

Ik ben genegen zeer sterke bewijzen te geven. Hij kan van mij alle gewenste inlichtingen ontvangen. Welnu, de gebonden kerken zijn aangestoten bij de I.J.R. De samenwerking is zeer innig. Op de conferentie te Bangkok, door I.J.R. en Wereldraad georganiseerd, verschenen ook de Indonesische „Gereformeerde Kerken“.

De gebonden kerken spraken zich uit tegen de diefjesmaat (Wereldraad).

Maar ze werken samen met de dief (I.J.R.; waar de W.C.C. feitelijk uit ontstaat is).

Wat voor halfslachtig besluit is dat toch?

Samen te werken met de moeder (der hoerrijen) en